

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/235139,CALL-FOR-PAPERS-Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Tyle-straconych-zyc-Ludnosc-c.html>
28.02.2026, 15:05

CALL FOR PAPERS: Międzynarodowa konferencja naukowa „Tyle straconych żyć. Ludność cywilna a sowiecki system totalitarny w XX wieku” – Łódź, 24-25 września 2026 r.

Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi zaprasza do udziału w międzynarodowej konferencji naukowej „Tyle straconych żyć. Ludność cywilna a sowiecki system totalitarny w XX wieku”, która odbędzie się w dniach 24-25 września 2026 r. w Łodzi.

24.09.2026

Międzynarodowa konferencja naukowa „Tyle straconych żyć. Ludność cywilna a sowiecki system totalitarny w XX wieku” poświęcona jest wieloaspektowej analizie doświadczenia ludności cywilnej w obliczu przemocy państwowej w Związku Radzieckim oraz na terenach podporządkowanych jego politycznej, militarnej i ideologicznej ekspansji. Celem konferencji jest stworzenie przestrzeni do pogłębionej refleksji nad jednym z najbardziej destrukcyjnych systemów totalitarnych XX wieku – aparatem władzy, który konsekwentnie podporządkowywał sobie społeczeństwa poprzez terror, represje i całkowitą kontrolę nad życiem publicznym i prywatnym.

Konferencja koncentruje się na losach ludności cywilnej jako głównej ofiary logiki totalitarnego państwa komunistycznego. Wśród kluczowych zagadnień znajdują się: masowe deportacje, operacje „rozkułaczania”, czystki etniczne, egzekucje pozasądowe, głód jako narzędzie polityczne, funkcjonowanie systemu GUŁAG, przymusowa kolektywizacja, polityka eksterminacji elit lokalnych, niszczenie struktur religijnych i narodowych, a także permanentna kontrola i indoktrynacja realizowana przez aparat partyjny, NKWD/KGB oraz powiązane instytucje.

Ważnym celem konferencji jest również analiza mechanizmów rządzenia i organizowania przemocy w bloku wschodnim – w tym roli ideologii, propagandy, biurokracji, systemu donosów, polityki kadrowej czy aparatu śledczego – które w połączeniu tworzyły środowisko sprzyjające systemowemu niszczeniu jednostek i całych wspólnot. Interesują nas zarówno strategie represji, jak i długofalowe skutki polityki dehumanizacji, obejmujące trwałe rany społeczne, traumy międzypokoleniowe oraz deformację struktur społecznych.

Wydarzenie uwzględnia różnorodność narodowych doświadczeń, umożliwia porównanie modeli oporu i przetrwania oraz sprzyja analizie procesów, które przekraczały granice państwowe. Istotnym elementem konferencji będzie refleksja nad reakcjami społeczności dotkniętych terrorem – od prób biernego i czynnego oporu, przez strategie adaptacji i przetrwania, aż po praktyki ukrywania tożsamości, kulturowej rekonstrukcji po katastrofie czy kształtowania pamięci o traumatycznych doświadczeniach. Zależy nam na zebraniu badań ukazujących zarówno wymiar makrohistoryczny (polityka państwowa, masowe operacje represyjne), jak i mikrohistoryczny (doświadczenie jednostki, rodziny, lokalnej wspólnoty).

Konferencja ma także wymiar moralny i memoratywny. Jednym z jej celów jest przyczynienie się

do zachowania i upowszechnienia wiedzy o ofiarach sowieckiego totalitaryzmu, których losy przez dekady były marginalizowane, zniekształcane lub wymazywane. Chcemy, aby spotkanie stało się forum, na którym zestawione zostaną wyniki badań z różnych krajów, dyscyplin i perspektyw metodologicznych – w tym historii, nauk politycznych, prawa, socjologii, antropologii oraz studiów nad pamięcią – co pozwoli lepiej zrozumieć naturę systemowej przemocy oraz jej długotrwałe konsekwencje dla tożsamości narodowej i europejskiej.

Organizatorzy zapraszają do udziału badaczy z Polski i zagranicy, którzy podejmują tematykę zbrodni komunizmu, funkcjonowania systemu sowieckiego oraz losów ludności cywilnej w XX wieku. Konferencja ma służyć nie tylko prezentacji najnowszych wyników badań, lecz także budowaniu międzynarodowej współpracy naukowej i zainicjowaniu nowych projektów badawczych dotyczących totalitaryzmu komunistycznego, jego dziedzictwa i pamięci o ofiarach.

Przykładowe obszary tematyczne:

- władze Związku Sowieckiego wobec ludności cywilnej;
- rola ludności cywilnej w totalitaryzmie sowieckim;
- mechanizmy przemocy i logika funkcjonowania systemu sowieckiego;
- działania sowieckiego aparatu bezpieczeństwa w kontrolowaniu ludności cywilnej;
- deportacje, przesiedlenia, aresztowania, czystki etniczne;
- Gułag – system obozów pracy przymusowej;
- sowieckie obozy jenieckie a kwestia ludności cywilnej;
- zbrodnie popełniane na ludności cywilnej przez sowiecki system totalitarny;
- głód jako narzędzie polityczne;
- życie codzienne pod systemem totalitarnym;
- formy oporu, sprzeciwu i niesubordynacji;
- skutki długofalowe, traumy, konsekwencje międzypokoleniowe;
- sprawstwo, odpowiedzialność, prawo;
- Polska i Polacy w obliczu sowieckiego totalitaryzmu;
- pamięć, świadectwa i reprezentacje traumy;
- perspektywy porównawcze;
- stan badań nad kwestią ludności cywilnej a sowieckim systemem totalitarnym;
- nowe metody badawcze i projekty cyfrowe.

Języki obrad: polski, angielski

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo wyboru tematów, spośród zgłoszonych propozycji.

Konferencja organizowana w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Polacy w Rosji i Związku Sowieckim oraz w województwach wschodnich II RP (Kresy utracone)”.

Wypełnione zgłoszenia udziału w konferencji (formularz poniżej) organizatorzy będą przyjmować do 31 maja 2026 r.

Zgłoszenia prosimy kierować do:

- Dr Artur Kuprianis, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: artur.kuprianis@ipn.gov.pl
- Dr Bartosz Janczak, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: bartosz.janczak@ipn.gov.pl
- Dr Ewelina Ślęzak, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: ewelina.slazak@ipn.gov.pl

Organizatorzy przewidują wydanie publikacji pokonferencyjnej w formie tomu studiów, w związku z czym prelegenci będą zobowiązani do dostarczenia artykułów naukowych dostosowanych do instrukcji wydawniczej IPN do 31 grudnia 2026 r.

Organizatorzy nie przewidują opłaty konferencyjnej, zapewniają referentom bezpłatny nocleg i wyżywienie. Pracownicy IPN rozliczają udział w konferencji w ramach delegacji służbowych.

CALL FOR PAPERS: International academic conference: "So many lives lost. Civilians and the Soviet totalitarian system in the 20th century" - Łódź, September 24-25, 2026

The Institute of National Remembrance Branch in Łódź has the honour to invite you to participate in the international academic conference "So many lives lost. Civilians and the Soviet totalitarian system in the 20th century" which will take place on September 24-25, 2026, in Łódź.

The international academic conference 'So Many Lives Lost: Civilians and the Soviet Totalitarian System in the 20th Century' is devoted to a multifaceted analysis of the experiences of civilians in the face of state violence in the Soviet Union and in the territories subject to its political, military and ideological expansion. The aim of the conference is to create a space for in-depth reflection on one of the most destructive totalitarian systems of the 20th century - an apparatus of power that consistently subjugated societies through terror, repression and total control over public and private life.

The conference focuses on the fate of the civilian population as the main victims of the logic of the totalitarian communist state. Key issues include: mass deportations, 'dekulakisation' operations, ethnic cleansing, extrajudicial executions, famine as a political tool, the functioning of the Gulag system, forced collectivisation, the policy of exterminating local elites, the destruction of religious and national structures, as well as permanent control and indoctrination carried out by the party apparatus, the NKVD/KGB and related institutions.

Another important goal of the conference is to analyse the mechanisms of governance and organisation of violence in the Eastern Bloc - including the role of ideology, propaganda, bureaucracy, the system of denunciation, personnel policy and the investigative apparatus - which together created an environment conducive to the systematic destruction of individuals and entire communities. We are interested in both the strategies of repression and the long-term effects of dehumanisation policies, including lasting social wounds, intergenerational trauma and the deformation of social structures.

The event takes into account the diversity of national experiences, enables comparison of models of resistance and survival, and promotes analysis of processes that transcended national borders. An important element of the conference will be reflection on the reactions of communities affected by terror - from attempts at passive and active resistance, through strategies of adaptation and survival, to practices of concealing identity, cultural reconstruction after catastrophe, and shaping memories of traumatic experiences. We are interested in collecting research that shows both the macrohistorical dimension (state policy, mass repressive operations) and the microhistorical dimension (the experience of individuals, families, and local communities).

The conference also has a moral and commemorative dimension. One of its goals is to contribute to the preservation and dissemination of knowledge about the victims of Soviet totalitarianism,

whose fates have been marginalised, distorted or erased for decades. We want the meeting to become a forum where research results from different countries, disciplines and methodological perspectives – including history, political science, law, sociology, anthropology and memory studies – will be brought together to provide a better understanding of the nature of systemic violence and its long-term consequences for national and European identity.

The organisers invite researchers from Poland and abroad who deal with the subject of communist crimes, the functioning of the Soviet system and the fate of the civilian population in the 20th century to participate. The conference is intended not only to present the latest research findings, but also to build international scientific cooperation and initiate new research projects on communist totalitarianism, its legacy, and the memory of its victims.

Suggested Topics:

- Soviet authorities' attitude towards the civilian population;
- the role of the civilian population in Soviet totalitarianism;
- mechanisms of violence and the logic of the Soviet system;
- actions of the Soviet security apparatus in controlling the civilian population;
- deportations, resettlements, arrests, ethnic cleansing;
- the Gulag – the system of forced labour camps;
- Soviet prisoner-of-war camps and the issue of the civilian population;
- crimes committed against the civilian population by the Soviet totalitarian system;
- famine as a political tool;
- everyday life under a totalitarian system;
- forms of resistance, opposition and insubordination;
- long-term effects, trauma, intergenerational consequences;
- culpability, responsibility, law;
- Poland and Poles in the face of Soviet totalitarianism;
- memory, testimonies and representations of trauma;
- comparative perspectives;
- the state of research on the issue of the civilian population and the Soviet totalitarian system;
- new research methods and digital projects.

Languages of the conference: Polish, English

The organisers reserve the right to select topics from among the proposals submitted.

The conference is organised as part of the IPN's Central Research Project 'Poles in Russia and the Soviet Union and in the eastern provinces of the Second Polish Republic (the Lost Borderlands)'.

Completed conference registration forms (see below) will be accepted by the organisers until 31 May 2026.

Please send your applications to:

- Dr Artur Kuprianis, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: artur.kuprianis@ipn.gov.pl
- Dr Bartosz Janczak, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: bartosz.janczak@ipn.gov.pl
- Dr Ewelina Ślązak, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: ewelina.slazak@ipn.gov.pl

The organisers plan to publish a post-conference publication in the form of a volume of studies, therefore speakers will be required to submit scientific articles in accordance with the IPN's publishing guidelines by 31 December 2026.

The organisers do not plan to charge a conference fee and will provide speakers with free accommodation and meals. IPN employees will settle their participation in the conference as part of their business trips.

Pliki do pobrania

[Formularz zgłoszeniowy w języku polskim \(docx, 81.3 KB\)](#)

[Application form \(docx, 80.32 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Łódź

Łódź

Totalitaryzm

Konferencja naukowa